

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa **M. O.**, bytom K., proti odporcovi **S. M.**, IČO: X., Ž., zast. JUDr. P. R., advokátom, so sídlom v Ž., **o zaplatenie 7.302,66 € s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 17 C 163/2003 a na Krajskom súde v Žiline pod sp. zn. 10 Co 276/2010, rozhodol v konaní o vylúčení sudcu Krajského súdu v Žiline

t a k t o :

Predseda senátu Krajského súdu v Žiline JUDr. R. U. **j e v y l ú č e n ý** z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na Krajskom súde v Žiline pod sp. zn. 10 Co 276/2010.

O d ô v o d n e n i e

V odvolacom konaní vedenom na Krajskom súde v Žiline pod sp. zn. 10Co 276/2010 JUDr. R. U., predseda senátu 10Co Krajského súdu v Žiline, ktorému vec pripadla na rozhodnutie, listom z 20. augusta 2009 oznámil podpredsedovi Krajského súdu v Žiline, že získal k dotknutej veci vedomosti mimo súdneho spisu v rámci neformálnej komunikácie a stretnutia z osobami, s ktorými udržiava viac ako zdvorilostné vzťahy. Dodal že v tom čase ešte nemal vedomosť o tom, že sa jedná o konkrétny prípad, toto zistil až po dôslednom oboznámení sa s predmetom súdneho prípadu a následne tiež zistil, že súvislosti s prípadom mu opisoval priamo účastník konania, a to navrhovateľ. Vzhľadom na tieto okolnosti by podľa neho mohli vzniknúť pochybnosti o jeho nezaujatosti.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd nadriadený Krajskému súde v Žiline (§ 16 ods. 1 O.s.p.) posudzoval opodstatnenosť oznámenia tohto sudcu (§ 15 ods. 1 O.s.p.) z aspektu existencie dôvodov, pre ktoré je sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania vecí. Vychádzal pritom z § 14 ods. 1 O.s.p., v zmysle ktorého sudcovia sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania vecí, ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o nezaujatosti. Účelom tohto ustanovenia je prispieť

k nestrannému prejednaníu veci, k nezaujatému prístupu súdu k účastníkom alebo k ich zástupcom a tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Z hľadiska vylúčenia sudcu je právne významným vzťah sudcu buď k prejednávanej veci (o ktorý ide v prípade konkrétneho záujmu sudcu na určitom spôsobe skončenia konania a rozhodnutia o veci), alebo k účastníkom konania (o taký vzťah ide medziiným v prípade priateľského vzťahu sudcu k účastníkovi konania) alebo k zástupcovi účastníka konania.

Sudcu možno vylúčiť buď na návrh účastníka súdneho konania (§ 15a O.s.p.), alebo na základe návrhu (oznámenia) samotného sudcu (§ 15 O.s.p.). Obsahom práva na prerokovanie veci pred nestranným súdom nie je povinnosť súdu vyhovieť každému návrhu oprávnených osôb a vždy vylúčiť sudcu z ďalšieho prerokovania a rozhodovania veci pre zaujatosť. Obsahom základného práva na prerokovanie veci nestranným súdom je len povinnosť súdu prerokovať návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prerokovania a rozhodnutia veci pre zaujatosť a rozhodnúť o ňom (I. ÚS 73/97, I. ÚS 27/98, II. ÚS 121/03).

Rozhodnutie o vylúčení sudcu podľa § 14 ods. 1 O.s.p. predstavuje výnimku z ústavnej zásady, že nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi (čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky). Vzhľadom na to možno vylúčiť sudcu z prejednávania a rozhodovania pridelenej veci len celkom výnimočne a zo skutočne závažných dôvodov, ktoré mu – napriek jeho vnútornému úsiliu – bránia rozhodnúť v súlade so zákonom objektívne, nezaujato a spravodlivo. Preto k vylúčeniu sudcov z prejednávania a rozhodovania veci môže dôjsť len vtedy, keď ich vzťah k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom dosiahne takú intenzitu, že nebudú schopní nezávisle a nestranne rozhodovať.

Nadriadený súd skúma nestrannosť sudcu z dvoch hľadísk, a to zo subjektívneho a objektívneho hľadiska; subjektívne hľadisko sudcovskej nestrannosti sa ale musí podriaďiť prísnejšiemu kritériu objektívnej nestrannosti. Rozhodujúcim nie je to, ako sa nestrannosť sudcu iba niekomu (účastníkovi konania, ale aj samotnému sudcovi) subjektívne javí, ale to, či reálne existujú okolnosti, ktoré by mohli objektívne zakladať legitímne pochybnosti o nezaujatosti sudcu. Sama skutočnosť, že sudca sa iba subjektívne domnieva, že sú u neho dané okolnosti vylučujúce ho z prejednávania a rozhodovania veci, nezakladá preto ešte bez ďalšieho dôvod pre legitímne obavy z jeho nestranného a nezaujatého rozhodovania. Obava z nedostatku nestrannosti sudcu sa musí totiž zakladať na objektívnych, dostatočne závažných

(a preskúmateľných) skutočnostiach. Objektívnu nestrannosť nemožno pritom chápať tak, že čokoľvek, čo vrhá aj len tieň pochybnosti na nestrannosť sudcu, ho automaticky vylučuje ako sudcu nestranného.

Posudzovanie prípadu v obecnej rovine, konzultácie o otázkach skutkových i právnych, či už ide o aplikáciu hmotnoprávnych predpisov, prípadne zamýšľaných či už uskutočnených procesných postupoch, patrí medzi sudcami medzi bežné metódy práce slúžiace k prehĺbovaniu a „vybrúseniu“ dosiahnutých vedomostí, získaných skúseností a celkovo ku zvýšeniu úrovne vlastnej práce. Diskusie vedené medzi sudcami na odbornej úrovni a názory prezentované o prejednávanych i už rozhodnutých veciach mimo oblastí vlastného rozhodovania v rovine odborných porád, seminárov, publikačnej činnosti jednotlivých sudcov, uverejňovanie vybraných súdnych rozhodnutí, to všetko slúži k vytváraniu obecného sudcovského povedomia o správnom riešení súdnych problémov súdnej praxe, prispieva k presvedčivosti argumentácie i k jej zjednoteniu, bez toho aby bola opomenutá jedinečnosť každého súdneho prípadu alebo neprípustne zasahované do sudcovskej nezávislosti v konkrétnych veciach.

V danom prípade je však potrebné zohľadniť špecifikum vzniknutej situácie v tom zmysle, že JUDr. R. U. získal poznatky súvisiace s vecou, ako aj popisované okolnosti ohľadom procesného postupu okresného súdu v predmetnom spore sa dozvedel priamo od účastníka konania, a to navrhovateľa M. O.

Atribútom sudcovského rozhodovania je nepochybne nestrannosť, pričom základným prostriedkom k jej nadobudnutiu a udržaniu je nezávislosť sudcu v najširšom slova zmyslu. Nestranný je len taký sudca, ktorý podľa svojho vedomia a svedomia je nezávislý ako na prejednávanej veci samotnej, tak i na jej subjektoch, tzn. v tomto prípade účastníkoch konania. Sudca musí vec posudzovať nezaujato, bez predsudkov, sympatií či antipatií tak, aby jeho rozhodovanie bolo v plnej miere slobodné a nezávislé. Ide pritom o hodnotenie psychického vzťahu sudcu k prejednávanej veci, daného jednak svedomím, jednak jeho profesionálnym vedomím a zodpovednosťou za nestranný prístup k veci.

Nie je možné nútiť sudcu do objektivity za každú cenu, ak je subjektívne presvedčený o svojej zaujatosti a teda o neschopnosti vec nestranne posudzovať a rozhodovať. Na druhej strane subjektívny pocit sudcu vyjadrený v oznámení o svojej zaujatosti nemožno obecné nadradiť nadovšetko a vylúčiť možnosť preskúmania a prípadnému nevyhovaniu

a nevyklúčeniu sudcu z takéhoto rozhodovania. Preto také dôvody, pre ktoré je sudca vylúčený, musia byť podrobne konkretizované.

Rozhodnutie o vylúčení sudcu urobené bez toho, že by niektorá z procesných strán voči sudcovi vzniesla námietku zaujatosti, by malo byť celkom výnimočné. Z charakteru súdnej moci danej Ústavou, Listinou základných práv a slobôd, zákona č. 385/2000 Z.z., v platnom znení, vyplýva, a zákona 757/2004 Z.z. v platnom znení vyplýva že organizácia súdnej sústavy, postavenie sudcov, vnútorný systém práce súdov a sudcov tvorí také legislatívne záruky, ktoré by mali súdy a sudcov ochrániť pred vnútornými i vonkajšími zásahmi do ich rozhodovania. Ani sebe dokonalejšia zákonná úprava však nemôže byť dostačujúca, ak na dostatočnej odbornej, morálnej a charakterovej úrovni nebude osobnosť konkrétneho sudcu.

Je vecou vysokej profesionality každého sudcu pri výkone sudcovskej činnosti i v občianskom živote predchádzať situáciám, ktoré by mohli vnašať pochybnosti o jeho nestrannom rozhodovaní, a jak napriek tomu dôjde ku vzniku takýchto pochybností, reagovať na ne v súlade s jeho ústavným postavením. Sudca ako verejný činiteľ požíva zvláštne právomoci i ochranu pri výkone svojej funkcie. Rubom toho je však i jeho zvýšená zodpovednosť za výkon jeho úradu. Z povahy sudcovskej práce vyplýva, že sudcom sú predkladané k prejednaniu a rozhodnutiu i veci zložité a obtiažne, vzbudzujúce pozornosť verejnosti a masovokomunikačných prostriedkov a vyvolávajúce emocionálne subjektívne zamerané reakcie pred konaním, v jeho priebehu a najmä po vydaní rozhodnutia.

Najvyšší súd Slovenskej republiky vzhľadom na vyššie uvedené dospel k záveru, že v prípade JUDr. R. U. je možno mať pochybnosti o jeho nezaujatosti, ktoré by boli relevantné v zmysle § 14 ods. 1 O.s.p. Podľa názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky preto v danom špecifickom prípade existuje dôvod objektívnej povahy, so zreteľom na ktorý ho možno považovať za dôvod zakladajúci pochybnosti o objektívnosti a nestrannosti sudcu v zmysle § 14 ods. 1 O.s.p. .

Z týchto dôvodov rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky tak, že JUDr. R. U. je vylúčený z prejednávania a rozhodovania tejto veci.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 17. septembra 2010

JUDr. Jana B a j á n k o v á, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť :

Hrčková Marta